

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼r Yardımcılığı

7-2350
(GK.79)
17 Subat 2012

ÇOK İVEDİ

Sayı : B.06.0.SPG.0.01.00.00-026.21 -2012/9776017
Konu : Yazılı Soru Önergesi/L¼tf¼ T¼rkkan/
7/2350

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi: 05 Ocak 2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-39886 sayılı yazıları.

Kocaeli Milletvekili L¼tf¼ T¼rkkan'ın ilgede kayıtlı 7/2350 esas numaralı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

EK:5 Sayfa

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN LÜTFÜ TÜRKKAN

7/2350 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORU:

AKP Hükümeti'nin Libya'da Kaddafi Yönetimi'ne karşı isyan eden güçlere verdiği destek ve özellikle "200 milyon doları kredi, 100 milyon doları hibe olarak verildiği" belirtilen mali yardım konusunda, Kabine Üyeleri tarafından yapılan açıklamalar zihinlerde pek çok soru işareti uyandırmaktadır.

Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, Libya'daki isyancıları temsil eden Ulusal Geçiş Konseyi'ne (UGK) 27 Temmuz 2011'den itibaren nakit olarak teslim edilen 100 milyon dolarlık hibe konusunda "100 milyon dolar 1100 kilo geliyor. Tamamını uçakla göndermek riskli olur, uçağı düşürür diye düşündüm. 10 milyon doları uçakla gönderdik. 90 milyon doları 3 dilimde Türkiye'de teslim ettik" ifadelerini kullanmıştır. Konsey Başkanı Mustafa Abdülcélil dahi bu konudaki şaşkınlığını "Türkiye bize yardım göndermek için tüm bürokratik engelleri aşarak yeni bir metod buldu. Buna artık "Türk Modeli" diyoruz şeklinde ifade etmiştir.

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, "Türkiye'nin UGK'yi Libya Devleti ve halkının tek meşru temsilcisi olarak tanıdığını, hibe niteliğindeki bahse konu yardımın, bu alanlarda yetkili kurumlarımızın sorumluluğunda kullanıldığını, UGK'nın acil ihtiyaçlarının karşılanmasını teminen, 100 milyon doları nakit ihtiyaç kredisi, 100 milyon doları da ticari kredi olmak üzere, toplam 200 milyon dolarlık kaynak sağlanmasını öngören kredi anlaşmasının 6 Temmuz 2011 tarihinde Ankara'da imzalandığını" bildirmiştir.

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ise, TBMM Bütçe görüşmeleri sırasında "Libya'ya kullandırılan 200 milyon dolarlık kredinin Uluslararası bir anlaşma çerçevesinde 2 yıl vadeyle Hazine tarafından verildiğini, Hazinesinin kaynağı yetersizse o noktada Maliye Bakanlığı'nın "Yedek Ödenek" gibi diğer ödeneklerden aktarabildiğini" belirtmiştir.

Bu çerçevede,

1. Temmuz 2011'de, henüz Libya'da iç savaş ve çatışmalar devam ederken, nasıl bir rejim ve otorite tesis edileceği belli değil iken; isyan eden tarafın muhatap alınması ve böyle bir hibe ve kredi yardımında bulunulmasının amacı nedir?
2. Kaddafi yanlısı güçlerin yönetimi ele geçirmesi ihtimali karşısında bu tutumun ne tür sonuçlara yol açabileceği o dönemde Bakanlığımızca değerlendirilmiş midir? Böyle bir değerlendirme yapıldıysa; Türkiye'nin 90 yıl önce kendi ülkesini işgal eden Fransa ve İngiltere ile "1974 Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonra ABD ambargosu altında iken hiçbir ülkenin vermediği silah ve malzeme desteğini veren" Kaddafi Yönetimi'ne karşı benzer bir tavır sergilemesinin, tarihsel akış içindeki etkileri de dikkate alınmış mıdır? Kaddafi'nin yargılanmadan öldürülmesi, Birleşmiş Milletlerin Kasım 2011'deki değerlendirme raporunda UGK'nın İnsan Hakları ihlallerinden

bahsedilmesi ve yeni yönetimin şeriata dayalı düzen ilan etmesi karşısında bu tutum yeniden sorgulanmış mıdır?

3. Libyalı isyancılara hibe olarak gönderilen 100 milyon doların kaynağı nedir, bütçenin hangi faslından verilmiştir? Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun "Hibenin bu alanlarda yetkili kurumlarımızın sorumluluğunda kullanıldığı" ifadesi ile ne kastedilmektedir? Örtülü ödenekten mi verilmiştir?
4. Libya'da Kaddafi yönetimine isyan eden güçlere, mali yardım sağlanmasının dışında silah ya da silahlı eğitim desteği verilmiş midir? Bu hususta medyada yer alan haberlerin gerçeklik payı var mıdır?
5. 100 milyon dolar dışında Basına yansımayan "Hibe Yardımı" yapılmış mıdır?
6. 100 milyon dolarlık hibe Libya'da kimlere, hangi sıfatla, hangi güven duygusuyla ve ne tür bir belge düzenlenerek teslim edilmiştir? 21. Yüzyılda bir ülkeden ötekine bavulla, çantayla parti parti uçağa yükleyerek para gönderilmesi gibi garip ve alışılmadık bir yöntemle neden başvurulmuştur, Libya'da hibenin gönderileceği muhatap bir banka bulunamamış mıdır? UGK Başkanı'nın tanımlamasıyla, nasıl bir "Türk Modeli" uygulanmıştır?
7. Hibe edilen miktarın akıbeti takip edilmiş midir, kimler tarafından, nerelere harcandığı, silah alımında kullanılıp kullanılmadığı konusunda bilgi mevcut mudur?
8. UGK ile "Kredi Anlaşması imzalanmasının" hukuki zemini nedir, anlaşmanın tarafı, imzalandığı tarih ve diğer şartlar itibarıyla "Uluslararası Anlaşma" olma şartlarını taşımakta mıdır?
9. Gerek "Hibe" gerekse Uluslararası bir anlaşma yapıldığı belirtildiği halde "Kredi" konusu neden TBMM'ye getirilmemiştir? Bu durumun, Maliye Bakanı tarafından "Mali Nitelikte" anlaşma olduğu gerekçesine sığınarak izah edilmeye çalışılması, siyasi boyutunu göz ardı etmek ve Siyasi Partiler ile kamuoyunun bilgisinden kaçırılmak anlamına gelmez mi? TBMM'de Maliye Bakanı'na yöneltilen soru ve tepkilerden sonra bu anlaşma metnini açıklamayı düşünüyor musunuz? Ya da anlaşma metnine ulaşmak mümkün müdür?
10. Suriye'ye şu ana kadar bu türden bir yardımda bulunulmuş mudur? Bulunuldaysa, kimlere, ne kadar ve hangi şartlarla para verilmiştir?
11. Türkiye'de siyasi partilerin yaptığı yasal muhalefete dahi tahammül gösterilemiyor, basın mensupları, seçilmiş Milletvekilleri hüküm giymeden yıllardır hapis hanelerde tutuluyorken; başka ülkelerdeki muhalif olmaktan öte yönetimi devirmeyi amaçlayan silahlı kuvvetlere destek vermekteki çelişkinin, diğer ülkelerin iç savaşında "Taraf" olmanın, izah edilebilir makul gerekçeleri mevcut mudur?

YANIT:

Türkiye, Arap toplumunda devam eden dönüşüm sürecinin başlangıcından itibaren halkların barışçıl yöntemlerle dile getirdikleri meşru taleplerinin demokrasi ve insan hakları temelinde karşılanması gerektiğini; çağımızda, halkının meşru taleplerini gözardı ederek gerekli reformları yapmayan, beklentileri karşılamayan ve halklarının güvenini yitiren yönetimlerin iktidardaki konumlarını sürdürmelerinin güç olduğunu vurgulamakta; bunun yanısıra sivil halka yönelik kollektif cezalandırma şiddet ve orantısız güç kullanımını hiçbir şekilde kabul edilemez bulduğunu her vesileyle dile getirmektedir.

Türkiye bu çerçevede Libya konusunda da başından beri tutarlı ve ilkeli bir politika izlemiştir. Libya'daki krizin çözümünün, Libya içinde ve Libyalılar tarafından barışçıl yollarla gerçekleştirilmesine öncelik verilmesini savunan Türkiye, bu çerçevede, Kaddafi Yönetimi de dahil olmak üzere, Libya'daki tüm taraflarla diyalog kanallarının olabildiğince açık tutulmasına özen göstermiştir.

Kaddafi Yönetimi'nin sivil halka karşı her türlü cezalandırma ve şiddet politikalarını sürdürmesi geri dönülemez bir noktaya vardığında ise, Libya Temas Grubundaki diğer önde gelen ülkelerle eşgüdüm halinde, kendisine onurlu bir çıkış yolu göstermiş, kendisinin, ailesinin ve Libya halkının selameti için görevi bırakarak ülkeden ayrılması gerektiğini vurgulamıştır.

Ancak, halkının meşru taleplerine kulak tıkayan ve kendi vatandaşlarına karşı orantısız güç kullanmakta beis görmeyen Kaddafi Libya halkı nezdinde meşruiyetini kaybederek ülkeyi bir iç savaşa sürüklemiştir. Ülkemizin ve uluslararası toplumun uyarı ve telkinlerini zamanlıca dikkate almayan Kaddafi maalesef kendi trajik sonunu hazırlamıştır.

Libya krizinde uluslararası meşruiyet zemininde hareket eden Türkiye'nin durduğu yer, kendi halkına karşı katliama girişen ve UCD tarafından hakkında tutuklama emri çıkartılan Kaddafi'nin karşısında, demokrasi, insan hakları ve özgürlük isteyen Libya halkının yanı olmuştur.

Türkiye'nin olayların başladığı ilk günden itibaren vurguladığı temel öncelik de insan hayatının korunması, kan ve gözyaşı dökülmesinin önlenmesi olmuştur.

Bu çerçevede, Libya Ulusal Geçiş Konseyi'ni (UGK) Libya'nın tek meşru temsilcisi olan kabul eden Türkiye, Konsey ile tüm temaslarında, geçiş sürecinin toplumun tüm kesimlerini kucaklayan kapsayıcı bir anlayışla yürütülmesini, kin ve intikam duygularından uzak durulmasını, toplumsal uzlaşımın ve hukukun üstünlüğünün gözetilmesini telkin etmiştir.

Öte yandan Libya'ya yönelik insani ve kalkınma yardımlarımızın finansmanı için Hükümetimiz UGK'ne 100 milyon Dolar yardım taahhüdünde bulunmuştur. Hibe niteliğindeki bahsekonu yardımlar, bu alanlarda yetkili kurumlarımızın sorumluluğunda

kullanılmaktadır. 100 milyon Dolar'lık hibe fonuna mahsuben hayata geçirilmekte olan projeler arasında, Libya vatandaşlarının ülkemizde tedavi edilmesi ve Bingazi Havalimanı'nın onarımı, teknik ve personel eksikliklerinin giderilmesi bulunmaktadır.

Ayrıca, UGK'nın acil ihtiyaçlarının karşılanmasını teminen, 100 milyon Doları nakit ihtiyaç kredisi, 100 milyon Doları da ülkemizden temel ihtiyaç maddelerinin temininde kullanılmak amacıyla ticari kredi olmak üzere, toplam 200 milyon Dolarlık kaynak sağlanmasını öngören Kredi Anlaşması 6 Temmuz 2011 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Kredi Anlaşması, Türkiye'nin cari borçlanma faiz oranları üzerinden yapılmış olup, benzer diğer kredi anlaşmalarında olduğu gibi, "4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun"un 10. Maddesi, bahse konu kredilere ilişkin anlaşmanın yürürlüğe girmesi konusunda Bakanlar Kurulu'nu yetkili kılmaktadır.

Krediyeye konu olan meblağlar bir Türk bankasında UGK tarafından açılan iki hesaba transfer edilmiştir. Bilahare, UGK 100 milyon Dolarlık nakit ihtiyaç kredisini bu amaçla yetkilendirdiği resmi temsilcileri vasıtasıyla Libya Merkez Bankası'nın Bingazi Şubesi'ne aktarmıştır. Bu işleme ilişkin belgeler, Kredi Anlaşmasının ilgili maddesi uyarınca tarafımıza iletilmiştir.

UGK, 100 milyon Dolarlık ticari krediyi ise bankacılık işlemleri çerçevesinde ülkemizden gıda, ilaç ve yakıt alımları için kullanmaktadır. Şimdiye kadar bu kredinin 83.646.563 Dolar'lık kısmı kullanılmıştır.

Sağlanan krediler, Anlaşma hükümleri uyarınca Libya tarafından geri ödenecektir. Yedi dilim halinde verilen kredinin ilk dilimi 2011 yılının Temmuz ayında gönderilmiş olup geri ödemesi Temmuz 2013 tarihinde başlayacaktır.

Libyalı yaralıların ülkemizdeki tedavilerine ilişkin süreç de devam ettirilmektedir. Bu çerçevede ülkemizde bugüne kadar 1.000'in üzerinde Libyalı tedavi görmüştür.

Libya'da yaşanan iç savaş süresince Libyalı isyancı güçlere silah ya da silahlı eğitim desteği ise verilmemiştir.

Dost ve kardeş Libya halkının demokrasiye, insan hak ve özgürlüklerine dayalı, hukukun üstünlüğünü temel alan bir ülke yaratma yolunda atacağı adımlarda ülkemiz her türlü yardımı sağlamaya devam edecektir.

Suriye konusunda ise demokratik bir sistemin temel güvencesi olan çoğulculuğun ancak etkin bir muhalefetin mevcudiyetiyle sağlanabileceği açıktır. Bu doğrultuda, Suriye'de gerçek bir muhalefetin oluşması demokrasiye geçiş sürecinin bir gereğidir.

Suriye Yönetimi'nin, gerçek ve bağımsız bir muhalefetin Suriye içinde yapılmasına imkan tanımaması, muhalif oluşumların faaliyetlerini ülke dışına taşımaları sonucunu doğurmaktadır. Bu çerçevede, Suriyeli bazı muhalif grupların, tamamen kendi girişim ve

organizasyonları ile ülkemizde toplantılar düzenlemekte oldukları bilinmekte olup, bu gruplara ülkemizce nakdi yardım sağlanması sözkonusu değildir.

Türkiye, Suriye’de şiddetin ve akan kanın biran evvel sona erdirilmesini ve Suriye halkının meşru talep ve beklentileri doğrultusunda demokratik ve özgür bir Suriye hedefleyen geçiş sürecinin, ülkenin toprak bütünlüğü ve ulusal birliği zarar görmeden, düzenli bir şekilde sonuçlandırılmasını desteklemekte ve Suriye muhalefetiyle temaslarında barışçıl yolların terk edilmemesinin önemini kuvvetle vurgulamaktadır.

Bu itibarla, Suriye’de rejimin zorla ve şiddet yoluyla devrilmesini hedef alabilecek gruplara ülkemizce destek verilmesi gündemde değildir.